

۱- در بیت زیر، مخاطب از چه کاری نهی شده است؟

«به دست آهن تفته کردن خمیر / به از دست بر سینه، پیش امیر»

پاسخ:

«انجام کارهای بسیار سخت (مانند خمیر کردن آهن داغ با دست)، بهتر از خدمت بی چون و چرا به بزرگان است.»

۲- بیت «ای شکم خیره به نانی بساز/ تا نکنی پشت به خدمت، دو تا» با کدام گزینه ارتباط مفهومی دارد؟

۱) با قناعت هر آن که خوی گرفت / بی نیازیش یار می باشد

۲) علم چندان که بیش تر خوانی / چون عمل در تو نیست، نادانی

۳) عشق جانان من غذای من است / این چنین خوش غذا برای من است

۴) چو غنچه گرچه فرو بستگی است کار جهان / تو همچو باد بهاری گره گشام یباش

پاسخ: گزینه ی «۱»

ابیات صورت سؤال و گزینه ی «۱»، هر دو به این مفهوم اشاره دارند که اگر انسان قناعت پیشه کند، از دیگران بی نیاز می شود.

۳- در بیت زیر، مخاطب از چه کاری نهی شده است؟

«به دست آهن تفته کردن خمیر / به از دست بر سینه، پیش امیر»

۱) خدمت ب یچون و چرا به بزرگان

۲) کار آهنگری

۳) دخالت در کار دیگران

۴) انجام کارهای سخت

پاسخ: گزینه ی «۱»

مفهوم بیت صورت سؤال:

«انجام کارهای بسیار سخت (مانند خمیر کردن آهن داغ با دست)، بهتر از خدمت بی چون و چرا به بزرگان است.»

۴- مفهوم بیت کدام گزینه به بیت «ای شکم خیره، به نانی بساز/ تا نکنی پشت به خدمت، دو تا» نزدیک تر است؟

۱) عزیز من در درویشی و قناعت زن / که خواری از طمع و عزّت از قناعت زاد

۲) خواهی ز پل صراط آسان گذری / نان ده به جهانیان که نان از همه به

۳) حرامش باد بدعهد بداندیش / شکم پر کردن از پهلوی درویش

۴) تا چند کنیم از تو قناعت به نگاهی / یک عمر قناعت نتوان کرد الهی

پاسخ: گزینه ی «۱»

در ابیات صورت سؤال و گزینه «۱»، قناعت ستایش شده است.

۵- در کدام گزینه، تعداد کلمات نادرست املایی بیشتر است؟

۱) آهن تفته - مقازه - صدای اذان - معاصر - غفلت

۲) صیف - ناگذیر - مرهمت - رهلت - ایثار

۳) مشغّت - تهمّل - قوطه ور - مفصل - تلفّض

۴) آفاغ - طاقت - سلطان - تبعید - طمع

پاسخ: گزینه ی «۳» صورت صحیح کلمات نادرست:

گزینه ی «۱»: مغازه

گزینه ی «۲»: ناگزیر - مرحمت - رحلت

گزینه ی «۳»: مشقّت - تحمّل - غوطه ور - تلفّ

گزینه ی «۴»: آفاق

۶- واژه های هم معنا را از بین واژه های زیر، دویه دو خط می زنیم. کدام سه واژه، بین واژه های اضافه، مانده است؟

«زمستان - زاد - مجلس - مستمند - زار - فقیر - شتا - محفل - محنت - نحیف - مستمع - صیف»

۱) صیف - محنت - زاد

۲) شتا - زار - محفل

۳) مستمند - مجلس - زمستان

۴) مستمع - فقیر - نحیف

پاسخ: گزینه ی «۱»

و اژه های هم معنا: «شتا: زمستان» \_ «مستمند: فقیر» \_ «زار: نحیف» \_ «مجلس: محفل»

واژه های باقی مانده: «زاد» \_ «صیف» \_ «محنت» \_ «مستمع»

۷- با توجه به ابیات زیر، کدام گزینه نادرست است؟

«به دست آهن تفته کردن خمیر / به از دست بر سینه، پیش امیر عمر گران مایه در این صرف شد / تا چه خورم صیف و چه پوشم شتای شکم خیره به نانی بساز / تا نکنی پشت به خدمت، دو تا»

۱) «پشت به خدمت دو تا کردن» کنایه از تعظیم کردن است.

۲) «صیف» و «شتا» کلمات متضاد هستند.

۳) «شکم خیره» کنایه از انسان فقیر است.

۴) «دست بر سینه» کنایه از فرمانبردار بودن است.

پاسخ: گزینه ی «۳»

«شکم خیره» کنایه از انسان حریص است.

۸- بیت زیر با کدام گزینه ارتباط معنایی ندارد؟

«به دست آهن تفته کردن خمیر / به از دست بر سینه، پیش امیر»

۱) نان خود، از بازوی مردم مخواه / گر که تو را بازوی زورآزماست

۲) هر که نان از عمل خویش خورد / منت حاتم طایی نبرد

۳) سر که از دست رنج خویش و تره / بهتر از نان ده خدا و بره

۴) از این در کامدی (که آمدی)، نومید بر گرد / به بیهوده مکوب این آهن سرد

پاسخ: گزینه ی «۴»

بیت صورت سؤال و عبارات گزینه های «۱» و «۲» و «۳» به این مسئله اشاره دارند که باید از حاصل تلاش خود استفاده کنیم و زیر بار منت دیگران نرویم.

۹- کدام گزینه فصول بهار، تابستان و زمستان را به همین ترتیب می چیند؟

۱) ربیع، شتا، صیف      ۲) ربیع، صیف، شتا      ۳) صیف، ربیع، شتا      ۴) شتا، ربیع، صیف

پاسخ: گزینه ی «۲»

ربیع: بهار / صیف: تابستان / شتا: زمستان

۱۰- درباره ی ابیات زیر کدام گزینه نادرست است؟

«به دست آهن تفته کردن خمیر / به از دست بر سینه پیش امیر عمر گران مایه در این صرف شد / تا چه خورم صیف و چه پوشم شتای شکم خیره به نانی بساز / تا نکنی پشت به خدمت دو تا»

۱) ترکیب «آهن تفته» ترکیب وصفی است.

۲) ترکیب «عمر گران مایه» ترکیب وصفی است.

۳) هر دو «به» در بیت نخست از ابیات صورت سؤال به یک شکل تلفظ می شوند.

۴) «شکم خیره» در بیت سوم منادا است.

پاسخ: گزینه ی «۳»

واژه ی «به» دوم در بیت نخست از ابیات صورت سؤال، به معنای «بهتر» است و تلفظ متفاوتی با «به» نخست دارد:

«با دست آهن تفته را خمیر کردن، بهتر است از دست بر سینه پیش امیر (ایستادن).»

۱۱- در بیت زیر، مخاطب از چه کاری نهی شده است؟

«به دست آهن تفته کردن خمیر / به از دست بر سینه، پیش امیر»

۱) انجام کارهای سخت

۲) کار آهنگری

۳) دخالت در کار دیگران

۴) خدمت بی چون و چرا به بزرگان

پاسخ: گزینه ی «۴»

مفهوم بیت صورت سؤال:

«انجام کارهای بسیار سخت (مانند خمیر کردن آهن داغ با دست)، بهتر از خدمت بی چون و چرا به بزرگان است»

۱۲- بیت کدام گزینه با عبارت زیر قرابت معنایی دارد؟

«نان خود خوردن و نشستن، به که کمر زرین بستن و به خدمت ایستادن.»

۱) پنداشت ستمگر که جفا بر ما کرد / در گردن او بماند و بر ما بگذشت (جفا: ستم)

۲) فرق شاهی و بندگی بر خاست / چون قضای نبشته آمد پیش (قضای نبشته: سر نوشت)

۳) به ناخن سنگ بر کندن ز کهسار / به از حاجت به نزد ناسزاوار (کهسار: کوهسار)

۴) چه سال های فراوان و عمر های دراز / که خلق بر سر ما بر زمین بخواهد رفت (خلق: مردم)

پاسخ: گزینه ی «۳»

بیت گزینه ی «۳» نیز مانند عبارت صورت سؤال، کار پرمشقت را بر خدمت ترجیح میدهد.

۱۳- کدام گزینه از نظر مفهوم، شبیه بیت زیر است؟

«به دست آهن تفته کردن خمیر / به از دست بر سینه، پیش امیر»

۱) برگ درختان سبز، در نظر هوشیار / هر ورقش دفتری ست، معرفت کردگار

۲) برو کار می کن مگو چیست کار / که سرمایه ی جاودانی ست کار

۳) توانا بود، هر که دانا بود / ز دانش دل پیر، برنا بود

۴) به سختی دهد مرد آزاده تن / که پایان تن پروری، بندگی ست

پاسخ: گزینه ی «۴»

کسی که آزاده باشد و از زیر بار منت رفتن خوشش نیاید، کار می کند و نمی خواهد بنده ی دیگران باشد. ابیات

صورت سؤال و گزینه ی «۴»، هر دو به این مفهوم اشاره دارند.

۱۴- مترادف کدام یک از کلمه های زیر، صحیح نیست؟

۱) مشقت: رنج      ۲) خیره: لجباز      ۳) تفته: تیز      ۴) شتا: فصل سرما

پاسخ: گزینه ی «۳»

معنای صحیح کلمه ی «تفته»، «داغ، گداخته و گرم» است.

۱۵- کلمات کدام گزینه به ترتیب، مترادف کلمات مشخص شده هستند؟

«بر سر خوان، دهن، فراخ باز نکند و لقمه ی بزرگ نگیرد و اگر طعام اندک بود، آن را بر دیگران ایثار کند. پیش از

دیگران دست از طعام باز نگیرد، بل اگر سیر شده باشد، تعللی برآرد تا دیگران نیز فارغ شوند.»

۱) مرحله - وسیع - جان فشانی - اما - بهانه - آوردن - جدایی

۲) سفره - گشاد - فداکاری - بلکه - درنگ کردن - بیکار

۳) مرحله - باز - جان فشانی - بلکه - کوتاهی کردن - راحت

٤، سفره - گسترده - فداکاری - اَمّا - کوتاهی کردن - آسوده

پاسخ: گزینه ی «٢»

خوان: سفره/ فراخ: گشاد، وسیع/ ایثار: بخشش، فداکاری/ بل: بلکه/ تعلّل: درنگ کردن، بهانه آوردن، کوتاهی/ فارغ: آرام، آسوده، بیکار

١٦- نوع جملات مصراع های زیر به ترتیب در کدام گزینه به درستی آمده است؟

الف، عمر گران مایه در این صرف شد      ب، ای شکم خیره، به نانی بساز

١) عاطفی - امری      ٢) خبری - عاطفی      ٣) خبری - امری      ٤) امری - عاطفی

پاسخ: گزینه ی «٣»

الف، خبری

ب، امری

١٧- کدام بیت با بیت زیر تناسب معنایی دارد؟

«به دست آهن تفته کردن خمیر/ به از دست بر سینه پیش امیر»

١) هر که نان از عمل خویش خورد/ منت حاتم طایی نبرد

٢) توانا بود هر که دانا بود/ ز دانش دل پیر برنا بود

٣) نمی دهند اجازت مرا به سیر و سفر/ نسیم باد مصلی و آب رکن آباد

٤) بی تو در کلبه ی گدایی خویش/ رنج هایی کشیده ام که می پرس

پاسخ: گزینه ی «١»

پیام بیت صورت سؤال و بیت گزینه ی «١» این است که وقتی که از نیروی بازوی خودت استفاده کنی لازم نیست که منت هر کسیرا بکشی.

١٨- املای کدام گزینه با توجه به معنای آن صحیح است؟

١) شَطَا: فصل سرما      ٢) رَحیدن: آزاد شدن

٣) صیف: تابستان      ٤) گران مایع: با ارزش

پاسخ: گزینه ی «٣»

املاى صحيح گزينه ى «۱»: شتا: فصل سرما

املاى صحيح گزينه ى «۲»: رهيدن: آزاد شدن

املاى صحيح گزينه ى «٤»: گران مايه: با ارزش

۱۹- در کدام بیت کلمه ی مشخص شده نام کتابی از نویسنده ی حکایت «عمر گران مایه» آمده است؟

۱) تا یکی افسردگی ها آتشین رویی کجاست/ تا به آب و تاب او دل را بهارستان کنیم

۲) شد چمان در چمن حسن و لطافت لیکن/ در گلستان وصالش نچمیدیم و برفت

۳) نه این زلفت همان رنگی کش از رومست دلتنگی/ چه شد کآوردی و در مرز رومش مرزبان کردی

۴) بس غریب افتاده است آن مور خط گرد رخت/ گرچه نبود در نگارستان خط مشکین غریب

**پاسخ:** گزینہ ی «۲»

حکایت «عمر گران مایه» را سعدی شیرازی نوشته است. کتاب «گلستان» اثر وی است. در بیت گزینه ی «۲» کلمه ی

«گلستان» که نام اثر سعدی است، به کار رفته است.

۲۰- بیت کدام گزینه با بیت زیر ارتباط مفهومی دارد؟

«ای شکم خیره به نانی بساز / تا نکنی پشت به خدمت، دو تا»

۱ای دل، مدار خویشتن اندر هوای زر / چون خاک، پایمال مشو (بی ارزش) از برای زر

۲ باز آ و جان شیرین از من ستان به خدمت / دیگر چه برگ باشد درویش بی نوا را

۳) سعدیا در پای جانان گر به خدمت سر نهی / همچنان عذرت بیاید خواستن (باید معذرت خواهی کنی) تقصیر را

۴) عمر بر داد های به خیره به باد / من چه گویم برو که شرمت باد

**پاسخ:** گزینہ ی «۱»

بیت صورت سؤال به اهمیت قناعت اشاره می کند. این مفهوم در بیت گرینه ی «۱» نیز آمده است.

۲۱- با توجه به درس «عمر گران مایه»، کلمه ی «وانگر» به کدام یک از افراد زیر اشاره می کند؟

(۱) سلطان

۳) کسی که برای خودش کار می‌کرد.

پاسخ: گزینه ی «۲»

با توجه به درس «عمر گران مایه» کلمه ی «توانگر» به برادری که نزد سلطان کار می کرد، اشاره دارد.

۲۲- مفهوم بیت کدام گزینه به بیت «ای شکم خیره، به نانی بساز/ تا نکنی پشت به خدمت، دو تا» نزدیک تر است؟

۱) عزیز من در درویشی و قناعت زن/ که خواری از طمع و عزّت از قناعت زاد

۲) خواهی ز پل صراط آسان گذری/ نان ده به جهانیان که نان از همه بد

۳) حرامش باد بدعهد بداندیش/ شکم پر کردن از پهلوی درویش

۴) تا چند کنیم از تو قناعت به نگاهی/ یک عمر قناعت نتوان کرد الهی

پاسخ: گزینه ی «۱»

در ابیات صورت سؤال و گزینه ی «۱» قناعت ستایش شده است.

۲۳- مفهوم کلی متن زیر با بیت کدام گزینه قرابت معنایی دارد؟

«دو برادر، یکی خدمت سلطان کردی و دیگری به زور بازو، نان خوردی. باری، توانگر گفت درویش را که: چرا خدمت

نکنی تا از مشقّت کار کردن برهی؟ گفت: تو چرا کار نکنی تا از مذلت خدمت، رهایی یابی که خردمندان گفته اند:

نان خود خوردن و نشستنبه، که کمر زرّین بستن و به خدمت ایستادن.»

۱) بر عاشق چه سلطان و چه درویش؟/ تو عاشق باش و از سلطان میندیش

۲) با غبار وهمی از هستی قناعت کرده ایم/ خاک بادآورده ی ما گنج بادآورده است

۳) با دانش است فخر، نه با ثروت و عقار (زمین)/ تنها هنر تفاوت انسان و چارپاست

۴) دلا به عزّ قناعت بساز و عزّت نفس/ که بار منت احسان هر گدا خوش نیست

پاسخ: گزینه ی «۴»

قناعت پیشگی و حفظ عزّت نفس، مفهوم مشترک متن صورت سؤال و بیت گزینه ی «۴» است.

۲۴- کدام بیت با بیت «ای شکم خیره به نانی بساز/ تا نکنی پشت به خدمت دو تا» قرابت معنایی بیش تری دارد؟

۱) عمر گران مایه در این صرف شد/ تا چه خورم صیف و چه پوشم شتا

۲) هر دو جهان پر است ز حیّات بخش/ با جان پنج روزه قناعت مکن ز ما

۳) چو حافظ در قناعت کوش و از دنیی دون بگذر/ که یک جو منت دونان دوصد من زر نمی ارزد

٤) تو به صورت چه قناعت کنی از صحبت او/ رو دگر شو تو به تحقیق که او شد دگری

**پاسخ:** گزینه ی «٣»

مفهوم بیت صورت سؤال و گزینه ی «٣»: توصیه به قناعت برای این که فرد قانع، منت دیگران را نمی کشد.